

„Folk models“, kterou vypracoval spolu s Ladislavem Holým (srov. *The Structure of Folk Models, 1981 – Actions, Norms and Representations. Foundation of Anthropological Inquiry*, 1983).

Na samém konci sedmdesátých let se Milan Stuchlík opět vrátil k terénní práci. Po tři roky probíhající výzkum realizoval v severním Španělsku ve vesnici Javierrelatre v Arragonu. V jeho rámci řešil problém dopadu administrativních zásahů státu na život a společenské chování venkovského obyvatelstva, problém na přelomu 70. a 80. let živý a otevřený. Tento výzkum však již nedokončil a nezpracoval. Náhlá smrt ho zastihla v plném vědeckém rozmachu ve věku 48 let.

Queen's University v Belfastu po jeho smrti každoročně pořádala *Milan Stuchlík Memorial Lectures*, slavnostní přednášky, na které bývali zváni nej přednější vědci v oboru společenských

věd. V roce 1981 je zahájil Prof. Ernest Gellner. *Mirjam Moravcová*

K biografii M. Stuchlíka:

Kandert, Josef: Čeští etnografové v zahraničí – příspěvek k poválečným dějinám oboru. *Český lid*, 78, 1991, s. 15, 20 (zde srov. bibliografii z let 1969–1983).

Kašpar, Oldřich: Foreign Ethnography at the Department of Ethnology and Folklore Studies Philosophical Faculty Charles University Prague. Bibliography of defendet Theses 1948–1978. *Annales of the Naprstek Museum* 11, Praha 1983, s. 166, 169.

Stuchlíková, Jarka: *Indiáni – politici – plukovníci. Život české rodiny v Chile 1969–1973*. Praha, Panglos 1997.

Za poskytnuté informace děkuji Josefu Kandertovi, Jarce a Alici Stuchlíkové a Jaroslavě Kadeřábkové.

b. Zprávy z konferencí a jiných akcí

Vztahy Romů a české většiny Praha, 31. ledna 2002

Seminář, který se konal 31. 1. 2002 v Praze, měl za cíl seznámit účastníky s vybranými výsledky výzkumu interetnických vztahů, „Vztahů Romů a české většiny“. Koordinátorem tohoto výzkumu byl PhDr. Pavel Navrátil, Ph.D. z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, který seminář zahájil a přivítal všechny hosty. Kromě odborníků z Brna se na projektu podíleli i pracovníci Fakulty humanitních studií Univerzity

Karlovy v Praze, kteří také na semináři vystoupili a přispěli tak k podnětné diskusi na konci semináře.

Výzkum byl realizován díky podpoře programu PHARE, a to v deseti městech České republiky (Český Krumlov, Pardubice, Uherské Hradiště, Ústí nad Labem, Ostrava, Chomutov, Praha, Brno, Přerov a Vsetín.) Specifikace těchto měst proběhla na základě zjištění typu situace v dané lokalitě za poslední léta – problémové, neutrální a bezkonfliktní soužití majority a romské minority.

Během výzkumu měli pověření terénní pracovníci oslovit v každé lokalitě 100 respondentů z majoritní společnosti a 100 respondentů z romské minority, přičemž členové obou skupin museli žít

v těsné blízkosti, tedy v sousedství. Důvodem byla jejich znalost této problematiky a pro výzkumníky to znamenalo získání cenných informací tzv. „z první ruky“. Osloveni byli také pracovníci okresních, městských a obvodních úřadů a zaměstnanci škol a školských úřadů.

Úkolem výzkumného projektu bylo získat informace o úrovni a strukturovanosti vzájemných vztahů majority a romské minority v podmínkách zkoumaných měst. Důležité bylo také zjistit, které faktory tyto vztahy a soužití nejvíce ovlivňují, zmapovat postavení Romů v rámci dané lokální společnosti a přispět svými závěry ke zjištění, jaké aktivity by měly být použity pro zlepšení úrovně životního stylu ve městech, kde dochází ke každodennímu kontaktu obyvatel z české většinové společnosti a romských komunit.

Odborní řešitelé tohoto projektu předložili informace o průběhu výzkumu v jednotlivých lokalitách, o ochotě a neochotě pracovníků úřadů při sdělování informací, o úspěšnosti při získávání respondentů z řad obyvatel měst a dalších úskalích, která postupně vycházela na povrch během sběru dat. Terénní výzkum probíhal od března až do září 2001 (zvláště tam, kde byly se získávaním informací problémy).

Závěrečná zpráva z výzkumu obsahuje mnoho zajímavých zjištění. Např. sousedství s Romy je nepřijatelné asi pro 40 % většinové populace, asi 70 % dotázaných dospělých Romů ukončilo své vzdělání na základní škole a na otázku „Věříte v Boha?“ odpovědělo kladně 60 % Romů a pouze 30 % respondentů z majoritní společnosti. Co se týče postavení na trhu práce, Romové vykonávají převážně nekvalifikovaná zaměstnání a jejich nezaměstnanost je 4x větší v porovnání

s majoritou. Respondenti z obou skupin se shodli v tom, že život se sousedy v Praze a Ostravě je konfliktní a nebezpečný, naopak město Český Krumlov bylo prohlášeno za harmonické a bezpečné. Také Ústí nad Labem bylo z hlediska soužití majority a romské minority označeno za velmi konfliktní.

Jak vyplynulo z výzkumu, většina respondentů připustila, že řešení problému soužití majority a Romů je dlouhodobý problém, který se týká všech obyvatel ČR a je nutné ho řešit – ale řešení těchto problémů, které by mělo být spojeno s politikou rasové segregace a vystěhovávání Romů, bylo odmítnuto. Naopak zazněly návrhy, aby Romové žili rozptýleně ve většinové populaci a aby byl kladen větší důraz na vstřícné poznávání se, vzájemné učení se a snahu porozumět si.

Po přednesení závěrů výzkumného projektu se začalo živě diskutovat a další přival otázek na odborné řešitele následoval ještě od novinářů v průběhu tiskové konference, po které byl seminář zakončen.

Lucie Procházková

Cesty Romů – Romano Drom Brno, 24. dubna 2002

V rámci IV. ročníku mezinárodního festivalu „Jeden svět 2002 – Dny lidských práv v Brně“, který doprovázely dokumentární filmy, výstavy a besedy o lidských právech, proběhla 24. dubna 2002 v přednáškovém sále Muzea romské kultury přednáška PhDr. Evy Davidové, nazvaná „Cesty Romů – Romano Drom“. Cílem tohoto setkání bylo přitomným přiblížit historii a kulturu Romů a jejich místo v současném životě naší společnosti.

Hned na začátku upozornila Eva